

KILPAILUTOIMINNAN TURVALLISUUSASIAKIRJA

**SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ ry**

Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 Helsinki

050 597 4933
etunimi.sukunimi@vapaaajankalastaja.fi

www.vapaa-ajankalastaja.fi

Sisällysluettelo

1. KESKUSJÄRJESTÖN KILPAILUTOIMINNAN KUVAUS.....	3
2. TURVALLISUUSASIOISTA VASTAAVAT HENKILÖT	3
2.1. Keskusjärjestössä.....	3
2.2. Kilpailuissa	4
3. VAARATILANTEET JA ENNAKOINTI.....	4
3.1. Vaaratilanteiden huomioon ottaminen	5
3.1.1. Perhokalastuskilpailut ja ennakointi	5
3.1.2. Onkikilpailut ja ennakointi	5
3.1.3. Pilkkikilpailut ja ennakointi	6
3.1.4. Uistelukilpailut ja ennakointi.....	6
3.1.5. Sairaustapaukset ja ennakointi	7
3.1.6. Häiriköt ja ennakointi	7
3.2. Riskianalyysi.....	8
4. OHJEET TAPATURMAN SATTUESSA.....	9
4.1. Keskusjärjestössä.....	9
4.2. Kilpailuissa	9
4.3. Toiminta hätätilanteessa.....	9
4.4. Toiminta tapaturman jälkeen	9
5. VAKUUTUKSET	10
5.1. Keskusjärjestö	10
5.2. Kilpailun järjestäjä.....	10

1. KESKUSJÄRJESTÖN KILPAILUTOIMINNAN KUVAUS

SVK:n järjestämät kilpailut lisäävät kalastusharrastuksen näkyvyyttä. Järjestön alaisuudessa järjestetään tällä hetkellä 20 SM-tason kilpailua, kaksi ilman SM-arvoa olevaa kilpailua, kolme rajatonta kilpailua sekä 34 kansallisen tai kansainvälisen kalastuskilpailun karsintakilpailua. Lisäksi järjestö osallistuu kansainvälisiin MM-, EM- ja PM-tason kalastuskilpailuihin. Kilpailuja pyritään kehittämään ekologisesti kestävästä ja vastuullisen kalastuksen periaatteiden mukaiseksi.

Toiminnasta vastaa SVK:n kilpailutoimikunta jaostoineen apunaan kaksi SVK:n kalatalousasiantuntijaa. Toimikunta jaostoineen organisoii keskusjärjestön tapahtumakalenterin mukaiset SM-kilpailut ja eri kilpailumuotojen edustusjoukkueiden karsinnat. Keskusjärjestön kilpailujen tavoitteena on saada ihmiset terveellisen luontoliikunnan pariin. Kilpailuilla pyritään myös lisäämään vajaasti hyödynnettyjen kalalajien ekologisesti järkevää käyttöä sekä edistämään kilpailujen eettisyyttä.

Vastuullisen kalastuksen edistämiseksi kannustetaan kalastuksen harrastajia omaehtoiseen kestävästä käytön mukaiseen ja ekologisesti järkevään kalastukseen, saaliskalojen hyödyntämiseen ja oikeaan käsittelyyn, vesiluonnon suojeluun ja uhanalaisten kalalajien ja -kantojen huomioon ottamiseen kalastuksessa. Painopisteisiin kuuluvat esimerkiksi vastuullisuutta edistävien kalastuskilpailuiden esiin nostaminen ja järjestäminen, kuten esimerkiksi usein rehevöityneissä vesistöissä vajaasti hyödynnettyjen särkikalakantojen ekologisesti järkevään pyyntiin keskittyvä SM-särkipilkki sekä Viehekalastuksen SM -kilpailukonseptin kehittäminen ja läpivieminen. Onki24 ja Pilkki12 & Pilkkikuu ovat rajattomia kilpailuja, joissa kilpailija voi kalastaa omilla parhailla kalapaikoillaan lähes missä päin Suomea tahansa. Kilpailukalat todennetaan älypuhelimella kuvaamalla ja kuvat lähetetään tuomaristolle hyväksyttäväksi. Lisäksi järjestetään ennakoon sovituissa kaupungeissa Street fishing -kilpailuja. Street fishing on kalastamista urbaanissa ympäristössä, usein aivan keskustojen tuntumassa.

SVK on kansainvälisen urheilukalastusjärjestöjen keskusjärjestön (CIPS, Confederation Internationale de la Pêche Sportive) ja sen kansainvälisen kilpaongintaliiton (FIPS ed) ja perhokalastusliiton (FIPS Mouche) jäsen.

SVK ei – Viehekalastuksen SM-kisaa, Street fishing -kilpailuja ja rajattomia kilpailuja lukuun ottamatta – itse järjestä hallinnoimiaan SM-kilpailuja, vaan sen hoitavat järjestöön

kuuluvat vapaa-ajankalastajapiirit ja -seurat. SVK:n kilpailutoimikunta lajijaostoineen myöntää vuosittain kilpailujen järjestelyt kyseisten tahojen kilpailuhakemusten pohjalta.

2. TURVALLISUUSASIOISTA VASTAAVAT HENKILÖT

2.1. Keskusjärjestössä

Järjestön turvallisuuden valvonnasta ja riittävien turvallisuutta koskevien vakuutusten ottamisesta vastaa toiminnanjohtaja (esimies). Hänen tehtäviinsä kuuluu valvoa yleistä turvallisuutta, joka sisältää työntekijöiden ohjeistuksen sekä henkilökunnan koulutuksen. Vastuu turvallisuudesta on erilaisissa tapahtumissa myös kaikkien keskusjärjestön toimijoiden harteilla. Turvallisuuteen liittyvät puutteet tai uhat tulee aina ilmoittaa esimiehelle kirjallisesti, jotta vaaratilanteet voitaisiin jatkossa ennakoida paremmin. Ohjeet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi on listattu riskianalyysissä.

2.2. Kilpailuissa

Kilpailun järjestelyvastuun saanut taho (yleensä vapaa-ajankalastajapiiri tai kalastusseura) vastaa tapahtuman suunnittelun ja toteutuksen lisäksi myös sen turvallisuudesta. SVK:n työntekijät avustavat tarvittaessa esimerkiksi mahdollisten pelastussuunnitelmien laatimisessa yms.

3. VAARATILANTEET JA ENNAKOINTI

Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 7§:ään on kirjattu, että seikkailu-, elämys- ja luontopalvelua sekä niihin rinnastettavaa muuta ohjelmapalvelua tarjoavien palvelun tarjoajien on laadittava toimintaansa koskeva turvallisuusasiakirja, joka sisältää suunnitelman vaarojen tunnistamiseksi ja riskien hallitsemiseksi. Turvallisuusasiakirjan tarkoituksena on toimia tiedonantajana kaikille palvelun tarjoamisessa mukana oleville henkilöille.

Palveluntarjoajan palveluissa esiintyvien vaarojen tunnistamiseen ja niiden aiheuttamien riskien suuruuden sekä merkitysten arviointiin käytetään riskien hallintaa arvioimalla toiminnassa esiintyvät riskit. Toiminnan tavoitteena on havaita riskitekijät ajoissa, ennen kuin vahinkoja pääsee tapahtumaan. Jatkuva toiminnan seuraaminen keräämällä tietoja järjestön eri toimijoilta, on edellytys turvallisuustason parantamiseen ja ylläpitämiseen.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön kilpailutoiminnan riskianalyysissä riskitekijät, todennäköisyys, seuraamus ja näiden riskikerroin sekä riskien ennakointi on tehty eri kilpailuja ja kilpailumuotoja silmällä pitäen. Kilpailut eivät houkuttele suuria yleisömiääriä, vaan toiminta on tarkasteltu lähinnä kilpailujen osanottajia ajatellen.

Työturvallisuuslain (738/2002) 46§:ssä velvoitetaan työnantaja huolehtimaan työntekijöidensä sekä muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä. Keskusjärjestön vakitukselle henkilökunnalle lasten, nuorten ja perheiden parissa työskenteleville järjestetään ensiapukoulutusta tarpeen mukaan. Kilpailujen järjestäjät huolehtivat siitä, että ensiaputaitoisia henkilöitä on riittävästi läsnä kilpailujen aikana.

3.1. Vaaratilanteiden huomioon ottaminen

Kilpailujen laatu ja koko vaihtelevat suuresti. Laadultaan kilpailut voidaan karkeasti jakaa neljään osaan: perhokalastus-, onki-, pilkki- ja uistelu-/heittokalastuskilpailut. Mahdollisten vaaratilanteiden etukäteen huomioon ottaminen vähentää ja estää tapaturmien sattumista.

3.1.1. Perhokalastuskilpailut ja ennakointi

Perhokalastuskilpailut järjestetään ainakin osittain virtaavassa vedessä, joka edellyttää kahlaamista. Liukastuminen ja/tai kaatuminen lienee näiden kisojen osalta suurin riski. Moni kilpailija käyttää kahlaamisessa tukena pitkää nk. kahluukeppiä. Kilpailuissa on lisäksi myös toinen kilpailija ja/tai tuomari aivan lähettävillä, joten apu mahdollisessa ongelmatilanteessa on käden ulottuvilla.

Mitä veneestä kalastamiseen/kilpailemiseen tulee, sääntöjen 24.1§:ssä todetaan lisäksi, että ”kellunta- tai paukkuliivien käyttö on pakollista”. Säännöissä on otettu huomioon myös mahdolliset silmävauriot, kun sääntöjen 19.5§:ssä sanotaan mm. ”kilpailijan tulee suojata silmänsä laseilla”.

3.1.2. Onkikilpailut ja ennakointi

Onkikilpailut voidaan järjestää hyvin erilaisissa paikoissa. Suurimmalta osin ne ovat kuitenkin rantakilpailuja, joissa liukastuminen/kaatuminen muodostanee suurimman riskin. Rantakisoissa kilpailijat seisovat tai istuvat vierä vieressä, joten apu on tarvittaessa hyvin lähellä. Lisäksi kilpailualueella on useita kilpailujärjestäjien valvoja. Onkipuolella on

ainoastaan yksi veneestä tapahtuva kilpailu – SM-veneonki – ja siinä on sääntöjen mukaan oltava pelastusliivit mukana veneessä.

Rannalta onkiessa riskiksi muodostuvat myös lähettyvillä kulkevat sähkölinjat. Pitkät hiilikuituvavat ovat äärimmäisen hyviä johtamaan sähköä. Vavan ei tarvitse edes osua sähkölinjaan, vaan riittävän lähellä heiluva vapa voi saada aikaan valokaareen, jolloin sähkö ”hyppää” linjasta vapaan.

Kilpailupaikkoja ei laiteta suoraan sähkölinjojen tuntumaan, mutta niitä saattaa kuitenkin löytyä lähettyviltä. Siksi onkipaikkaa vaihtaessa on vavat ehdottomasti kuljetettava kokoon kasattuna. Näin myös kilpailijoita ko. paikoissa ohjeistetaan sekä ennen että tarvittaessa kisan aikanakin.

Myös ukkoskuurot muodostavat salamoiden osalta vastaavan riskin. Onkikilpailut keskeytetään tai lopetetaan kokonaan ukonilmalla.

3.1.3. Pilkkikilpailut ja ennakointi

Talvisin järjestettävien pilkkikisojen todennäköisimmät riskit liittyvät jäihin putoamiseen sekä kaatumiseen/liukastumiseen. Naskalit on oltava mukana kaikissa SVK:n talvikisoissa, pois lukien SM-morri sekä MM-morrin maajoukkuekarsinnat. Viimeksi mainituissa kilpailut käydään **tarkoin valvotuissa** ruuduissa, joissa jään paksuus on koko alueella tarkkaan tiedossa. Lisäksi apu on välittömästi käden ulottuvilla muiden kilpailijoiden sekä tuomareiden muodossa. Morrikisoissakin naskalien käyttöä kuitenkin suositellaan. Talvikisoissa on naskalien lisäksi suositeltavaa pitää jonkinlaiset liukuesteet (nastakengät tms.) jalassa.

Akkukaira on sallittu kaikissa sarjoissa, pois lukien nuorten sarjat. Käyttö sallitaan kuitenkin alle 12-vuotiaiden sarjassa huoltajien käyttämänä. Lisäksi kaikki akkukairat täytyy turvallisuussyistä olla apukahvalla varustettuja. Akun saa sääntöjen mukaan kiinnittää kairaan vasta pilkipaikalla. Se ei siis saa olla kairassa kiinni esimerkiksi lähtö-/maalialueella. Kairoissa, sekä manuaalisten että akullisten, teräsuojat on turvallisuussyistä oltava kiinnitettyinä lähtö- ja maalialueella.

Kilpailun aikana teräsuojaamatonta jääkairaa ei saa jättää lumelle tai jäälle makaamaan, vaan se on kairattava pilkkimisen ajaksi pystyyn.

Kilpailujärjestäjä seuraa jäättilannetta ihan kilpailun alkamiseen saakka. Mahdolliset vaara-alueet rajataan pois sekä merkitään selvästi ja lisäksi niistä tiedotetaan ennen kilpailun alkua.

SM-laituripilkki järjestetään avovesiaikaan ja kaatuminen/liukastuminen lienee kisan todennäköisin riski. Laiturikisoissa kilpailijat istuvat kuitenkin vierä vieressä, joten apu on käden ulottuvilla. Kilpailussa suositellaan pelastusliivien käyttöä.

3.1.4. Uistelu- ja heittokalastuskilpailut ja ennakointi

Uistelu- ja myös kaikki SVK:n alaisuudessa järjestettävät heittokalastuskilpailut tapahtuvat veneestä kalastaen. Näin ollen suurin riskintekijä on veteen joutuminen. Kilpailujen ajaksi suositellaan pelastusliivien tai muun kelluntavarusteen käyttöä. Veneessä on kuitenkin lähes aina vähintään kaksi henkilöä ja lisäksi kilpailualueella on monesti valvontavene tai useampia, joten apua on saatavilla.

3.1.5. Sairaustapaukset

Sairaustapauksia sattuu silloin tällöin ja niiden ennakointi on liki mahdotonta. Vierustoverit ja/tai kanssakilpailijat ovat näissä tapauksissa valvojien lisäksi suuressa roolissa ja yleensä apua tarvitseva saadaan nopeasti hoitoon.

3.1.6. Häiriköt ja ennakointi

Kilpailujen järjestäjät tiedostavat, että kilpailualueelle saattaa ilmestyä kilpailua tai kilpailijoita häiritseviä henkilöitä. Ilmiö on kuitenkin uuden eläinten hyvinvointilain myötä laantunut. Järjestäjiä on ohjeistettu pyytämään häirikköjä poistumaan alueelta ja jollei se tepsii, soittamaan paikan päälle viranomaisapua. Kalastuslain 50§ kieltää luvallisen kalastuksen häirinnän tai vaikeuttamisen. Normaali yleisö on sen sijaan tervetullut seuraamaan kilpailuja.

3.2. Riskianalyysi

	Riskianalyysi; SVK:n SM-tason ja siihen verrattava kilpailutoiminta			
Riski	Todennäköisyys (T)	Seuraamus (S)	Riskikerroin (TxS)	Riskien hallinta
	1. epätodennäköinen 2. mahdollinen 3. todennäköinen	1. lievästi haitallinen 2. haitallinen 3. erittäin haitallinen	2.vähäinen 3. kohtalainen 4-6 merkittävä 8. sietämätön	-ennakoitavat toimenpiteet -riskiä pienentävät toimenpiteet
Liikkuminen maastossa				
Kaatuminen, liukastuminen	2	2	2	Ohjeistus, talvella kenkien liukuesteet
Putoaminen veteen	2	1	2	Ohjeistus, säännöt, pelastusliivit
Paleltuma	2	2	3	pukeutuminen kelin mukaan
Jäihin putoaminen	1	2	2	jäätilanteen tarkistus ennen tapahtumaa, naskalit
Sähkö-/salamanisku	1	3	6	alueen tarkistus ennen tapahtumaa, keskeytys ukkosilla, ohjeistus
Kilpaileminen/kalastus				
Koukun tarttuminen	2	1	2	riittävä ohjeistus
Allergia tai sairauskohtaus	2	2	4	ennakointi tiedustelemalla, ensiaputaidot
Silmävauriot (perhokalastus)	2	2	2	Säännöt, ohjeistus, silmä-/aurinkolasit
Terävät esineet	2	1	2	riittävä ohjeistus
Akkukaira (peukalovamma)	2	2	3	riittävä ohjeistus
Häiriköt	1	1	1	Ohjeistus, viranomaiset

4. OHJEET TAPATURMAN SATTUESSA

4.1. Keskusjärjestössä

Työnantajalla on vastuu työntekijöiden sekä muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä. Työpaikalla tulee olla riittävästi ensiaputaitoisia henkilöitä, ensiapuvarustus sekä toimintaohjeita mahdollisten onnettomuustilanteiden varalta. Kaikessa ensiapua koskevassa suunnittelussa ja kouluttamisessa lähtökohtana on tapaturmien ennaltaehkäisy.

4.2. Kilpailuissa

Keskusjärjestön kilpailuissa vastuu mahdollisen ensiavun järjestämisestä on kilpailun järjestäjällä. Pienemmissä kisoissa ensiaputaitoista porukkaa löytyy yleensä kilpailuorganisaation sisältä. Suuremmissa kilpailuissa ensiapua saatetaan ostaa palveluna esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin paikallistaholta.

4.3. Toiminta hätätilanteessa

Onnettomuuden, tapaturman tai yllättävän allergia-/sairauskohtauksen sattuessa tehdään ensin tilannearvio tapahtuneesta. Loukkaantuneiden avun tarve otetaan huomioon, minkä jälkeen paikalla olevat vastuuhenkilöt toimivat ensiapukoulutuksessa saatujen ohjeiden sekä tilaisuuteen laaditun ohjeistuksen (esim. pelastussuunnitelman) mukaan.

Tarvittaessa paikalle hälytetään apua soittamalla hätänumeroon 112 ja toimitaan hätäkeskuksesta annettujen ohjeiden mukaan. Johtamisvastuu on tapahtuman järjestäjällä, ensiavun voi antaa kokenein paikalla oleva.

4.4. Toiminta tapaturman jälkeen

Vakavan tapaturman sattuessa hoitoa voi tarvita tapaturmaan joutuneen henkilön lisäksi myös tapahtumavastuussa oleva työntekijä. Kokemus voi olla traumaattinen ja sen hoitamiseen tarvitaan apua kriisitilanteisiin koulutuksen saaneilta terveydenhoidon ammattilaisilta. Keskusjärjestössä em. kaltaista kriisiapua tulee työntekijän hakea työterveyshuollon kautta. Tapahtumissa mukana olleiden talkootyöntekijöiden osalta, keskusjärjestöllä ei ole järjestettyä terveydenhoitoa, vaan tarvittaessa asia tulee sopia tapauskohtaisesti.

Jokaisesta tapaturmasta tai läheltä piti -tilanteesta tulee työntekijän ilmoittaa lähimmälle esimiehelleen, jotta mahdolliset vaaratilanteet pystytään jatkossa ottamaan huomioon erilaisia tapahtumia suunniteltaessa.

5. VAKUUTUKSET

5.1. Keskusjärjestö

Tapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3§:n mukaan työnantajalla on velvollisuus ottaa tapaturmavakuutus työsuhteessa oleville työntekijöilleen työtapaturmien ja ammattitautien varalta, jos työnantajan työntekijöilleen kalenterivuoden aikana maksama palkkasumma on enemmän kuin 1200 euroa. Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön työntekijöiden lakisääteinen tapaturma- ja ryhmähenkivakuutus on otettu vakuutusyhtiö If:istä. Lisäksi samasta vakuutusyhtiöstä on voimassa oleva vastuuvakuutus talkootyöntekijöille (koskien SVK:n järjestämiä tapahtumia). Keskusjärjestö on valtuuttanut neljä sen työntekijää ottamaan vakuutuksia (If) koskien järjestön omia tapahtumia.

5.2. Kilpailun järjestäjä

Kilpailun järjestäjä huolehtii tapahtuman mahdollisesta vakuutuksesta. Ensin kannattaa selvittää, mitä esimerkiksi piirin oma vakuutus kattaa ja minkä verran. Vasta sen jälkeen lähestytään vakuutusyhtiöitä tarjouspyynnön kera.